

Αυτό που κάνει τον καθένα να ξεχωρίζει είναι ο τρόπος που υπάρχει, που ενεργεί, που είναι. Οι πράξεις χαρακτηρίζουν εκείνον που πράττει, ανάλογα με την έντασή τους. Ανάλογα με το πάθος, με το οποίο ζωοδοτείται κάθε ενέργεια. Και πάθος είναι η "αίσθησις".

Η άκρα απτότητα του παντός, η διαδρομή της έντασης από την αρχή μέχρι το τέλος. Είναι το δώρο του Προμηθέα στον άνθρωπο. Αυτό που ο μεταπεπτικός Αδάμ ίσως χρησιμοποιεί για την επιστροφή του στον Παράδεισο. Το πάθος δεν είναι η εξωτερική του έκφραση, δεν είναι η ορμή, δεν είναι η σιωπή, δεν είναι καν η κίνηση ή η ακινησία. Είναι η αιτία, ο λόγος, η έλξη προς την επίτευξη ενός στόχου. Που χρειάζεται μια μικρή, έστω, τόλμη για να εκδηλωθεί. Δηλαδή, Πίστη.

Η πίστη αυτή, που οφείλει να έχει ο κάθε άνθρωπος, δεν παρέχει κανένα ατομικό εχέγγυο, γιατί, όσο ζει κανείς προστατευμένος από τον ίδιο του τον εαυτό, κινδυνεύει να χάσει την ποιότητα της Πίστης του. Κινδυνεύει να χάσει το πάθος του.

Το πάθος οφείλει να είναι σκεπτόμενο, για να χρησιμεύσει στη δημιουργική ορμή του ανθρώπου. Να μην τον παρασύρει, αλλά να τον ωθεί. Να μην τον υποκινεί, αλλά να τον υποστηρίζει. Να μην τον επαναπαύει, αλλά να τον αφυπνίζει. Ούτε να τον κατατρώγει, αλλά να τον βαστά ζωντανό κι ελεύθερο.

Ο ελεύθερος άνθρωπος έχει γνώση των παθών του και τα διαχωρίζει από το πάθος του. Όσο διακριτικότερο, τόσο αυτόνομο και διαφορετικό από τα πάθη, και τόσο λιτό στην έκφρασή του. Κι αν διαχωρίζεται το πάθος από τα πάθη, δεν υπάρχει περίπτωση να τραφούν αυτά από το πρώτο, ως ασύμβατα μεταξύ τους.

Ας έχουμε εμπιστοσύνη στο πάθος, γιατί χαρακτηρίζει το μεράκι και τη δύναμη που

χρειαζόμαστε για τον αποκαλούμενο "αγώνα της ζωής". Τον τελευταίο καιρό πολλοί κυνηγούν το πάθος τους, για να επιβεβαιωθούν και για να δώσουν νόημα στη ζωή τους καταλήγοντας σε μια ατέλειωτη μοναχική κούρσα, όπου τερματίζουν πάντα δεύτεροι! Κι αυτοί, οι δεύτεροι, είναι πολλοί. Και πολλοί είναι μόνοι. Και γίνονται πλήθος. Και, τελικά, αυτό το πλήθος είναι πολύ μόνοι... Και οι αναρίθμητες περιπατητικές μοναξιές που συναντάς στην Πανεπιστημίου, για παράδειγμα, είναι εκείνες που βαδίζουν άδειες από μεγάλα κίνητρα και γεμάτες από μικρούς στόχους, που αναλώνονται στην πρώτη φλόγα του ηροστρατισμού τους. Βέβαια, είναι πολύ εύκολο να κατακρίνει κανείς τον καημένο, τον Ηρόστρατο, που έκαψε το ναό της εφεσεΐας Αρτέμιδος, για να μείνει στη Μνήμη-σκασίλα της Μνήμης για τον Ηρόστρατο και το ναό-αλλά πολύ δύσκολο να ανατάμει μέσα του και να διαπιστώσει το μέγεθος του ατομικού του καταναγκασμού να πετύχει σε μια τόσο δα ζωούλα τα μέγιστα. Γι' αυτό και σκασίλα της η Μνήμη.

Όσο δε βρίσκεται κανείς να ομολογήσει την αλήθεια απέναντι στους άλλους, δεν υπάρχει λύτρωση από τα μυστικά που αρνούνται να κοινοποιηθούν. Κι όσο δεν κοινοποιούνται, τόσο αυτά παίρνουν "εντός της περιφέρειας μας" το μέγεθος μιας Βαλκυρίας ή ενός άλλου συναφούς τραγικού ήρωα και περνιούνται για Πάθος. Κι ας έχουν οι εσωτερικές μας συγκρούσεις να κάνουν με την αναζήτηση της αλήθειας και της απλότητας ή με κάθε τι ιερό και όσιο. Γιατί ο πονηρός προσπαθεί πάντα να ξεγελάσει ξεκινώντας από μια δόση αλήθειας, τροφοδοτώντας με φαντασία τον εγωισμό.

Η απλότητα και η αλήθεια γίνονται ιερές, αφού κατακτηθούν, γι' αυτό ο δρόμος προς αυτές, ίσως, πρέπει να τηρηθεί ζηλότυπα ανέπαφος από αλλότριες επιρροές. Το καθάριο πάθος βρίσκεται μέσα σ' αυτό το δρόμο καθώς και στο τέρμα του δρόμου. Δεν εξαντλείται στα εμπόδια και τις αναποδιές, ούτε ταυτίζεται μ' αυτά, αντίθετα, τα χρησιμοποιεί με τον τρόπο που χρησιμοποιούν στο κουγκ φου την ορμή του αντιπάλου, για να τον θέσουν εκτός μάχης (σκασίλα του κουγκ φου για τον αντίπαλο).

Άρα, πάθος είναι μια εναντιοδρομία προς ό,τι της φθοράς έρχεται κατά πάνω μας. Μια διαδικασία αφαίρεσης των περιττών, που έχει τη δική της δυναμική και ασκητική. Αφαίρεση μέχρι πτωχείας. Μέχρι το σημείο που καταλαβαίνεις ότι δεν έχει σημασία το τι έχεις και ποιος είσαι ή τι κουβαλάς ως εμπειρία και παρελθόν, γιατί τίποτα δε σου ανήκει. Μήτε το ρούχο που φοράς και η σάρκα σου, η πήλινη, που τόσο πασχίζεις να τη θρέψεις, να τη γυμνάσεις, να την εξωραΐσεις, να την καθηδονίσσεις, να τη βάλεις στο δημόσιο, να τη δοξάσεις και λοιπά και λοιπά...

Δε λέω πως η ζωή δεν έχει τα παραπάνω, ούτε πως έχει μόνο αυτά. Λέω μόνο, διαχωρίζοντας τη θέση μου από κάθε ηθικιστική ή άλλη έξαρση (σκασίλα μου, δηλαδή), πως το να ζεις παθιασμένα δε σημαίνει να ζεις μανιασμένα, ούτε ξενέρωτα, αλλά ξεκάθαρα και με ένταση. Με μια κυριολεξία που βάζει στίξη στο έργο της ζωής σου. Έτσι δε θα σε νοιάζει τι εμπόδια έρχονται, πώς θα τα αντιμετωπίζεις και τι θα πουν οι άλλοι. Τι κι αν σου προσάψουν πράγματα-υπέρ σου είναι. Πάθος είναι η αντίσταση και η ελευθερία του νοήμονος ανθρώπου, που ξέρει να εκτιμά και να σέβεται το καλό και το κακό, όταν συμβαίνουν. Είναι η αποδοχή των λαθών, που δίνουν την ευκαιρία να δούμε πέρα από τη μύτη μας και να ανακαλύπτουμε ένα καθαρότερο νόημα κάθε φορά.

Η προσπάθεια αυτή έχει πολύ Θεό μέσα της και απαιτεί πολλή δουλειά για να ξεφλουδίσεις το Θεό σου από τα μυθολογικά σου περισσεύματα. Η προσπάθεια είναι εκείνη που διαχωρίζει τον άνθρωπο από το κατά τ'άλλα συμπαθέστατο ζώο, γιατί ενέχει τη δυνατότητα της επιλογής, την πιθανότητα του λάθους και την υπαρξικότητα της αγωνίας για την τελική έκβαση. Κάτι που ξεφεύγει από γενετικά καθορισμένες λειτουργίες και από κάθε ενστικτώδη συμπεριφορά. Με άλλα λόγια ο άνθρωπος είναι "προγραμματισμένος" να είναι ελεύθερος να επιλέξει και να προσπαθήσει. Κι όταν ο άνθρωπος προσπαθεί, βιώνει συνειδητά ή ασυνειδητά τη βαθύτητα μιας τραγικής στιγμής, οσοδήποτε τρανής ή αμελητέας. Και τούτη την ύστατη στιγμή είναι που το Τόλμημα, η Πίστη και το Πάθος γίνονται Τέχνη.....

Δήμος Αμπραζής